

31.10.2024

VN/30322/2023
VN/30322/2023-MMM-15

FAO-toimikunnan kokous 8.10.2024

Osallistajat: Aulikki Hulmi (pj.)/MMM, Mirva Lampinen/VTT, Heidi Alatalo/MMM, Heikki Granholm/MMM, Eero Rautiainen/MMM, Tiina Ryttilä/MMM, Annukka Lipponen/MMM, Tauno Ljetoff/Saamelaiskäräjät, Laura Alakukku/HY, Markku Larjavaara/HY, Jutta Kauppi/Luke, Kirsi Chavda/Siemenpuusäätiö, Marika Säynevirta/ETL, Juha Ruippo/MTK, Jaakko Valjus/UM, Vesa Kaarakka/UM, Tanja Grén/ROO, Aliisa Ketonen/ROO, Eija Napoli/ROO, Virpi Suoninen/MMM ja Anna Santala (siht.)/MMM.

1. Teemakeskustelu *Mirva Lampinen/VTT, Globaali vaihtoehtoisten proteiinien tilanne teknologioiden ja markkinatilanteen näkökulmasta.*

VTT:n kaikki tekeminen perustuu siihen, miten tehdä maailmasta parempi paikka. Tavoitteet ovat korkealla ja työtä tehdään vaikuttavuus edellä, aina yhdessä kumppanien kanssa. Luonnonvarojen ehtyminen ja kuluttajien toiveet johtavat siihen, että ruokaa on tehtävä uudella tavalla. Vuoteen 2050 tarvitaan 60 % enemmän ruokaa ja peltopinta-alaa tulee olemaan 2 % nykyistä enemmän. Ruoan on oltava turvallista ja kuluttajien hyväksymää. Hiilihydraattien, proteiinin ja rasvan lähteet tulevat muuttumaan. VTT vastaa ruokajärjestelmän muutoshaasteisiin sekä kasvipohjaisen ruoan että erityisesti solumaatalouden kautta. Solumaatalous nähdään perinteisen maatalouden lisänä ja tukena, joka ei ole riippuvainen maatalousmaasta tai eläimistä. Se vaatii aina ravinteita, vettä, vihreää energiaa ja osaamista. Sen avulla saadaan eettistä, terveellistä ja turvallista ruokaa. Solumaatalous voi käyttää maatalouden sivuvirtoja, joita muuten ei voitaisi hyödyntää. Suomalaisen start-up yritysten kehittämää tuotteita ovat esim. ilman kanoja tuotettu kananmunanvalkuainen, ilmasta tehty proteiini soleiini ja mykoproteiini pekilo. VTT on myös kehittänyt laboratoriossa tuotetun kahvin. Perinteinen kahvintuotanto pitkin tuotantoketjuineen on energiaa kuluttava ja sillä on isoja haasteita. Kahvia tuottava solutehdas voidaan perustaa loppukäyttömaahan, jolloin sen vesi-, ympäristö- ja hiilijalanjälki pienenee. Uusiokahvilta puuttuu vielä EFSA:n uuselintarvikelupa, joten sen maistaminenkaan ei ole vielä mahdollista. Solumaatalouden tuotteet ovat erinomaisia elintarviketeollisuuden raaka-aineina, esim. tuottamalla tiettyä proteiinia saadaan kananmuniin korkea proteiinipitoisuus.

Ympäristö- ja terveystieteistä johtuen kuluttajien ruokavalioon tarvitaan enemmän kasvipäristä ruokaa, jonka kysyntä on kuitenkin tasoittunut. Esimerkiksi lihan korvikkeet eivät ole vastanneet kuluttajien odotuksia, sillä erityisesti eläinrasvan korvaamisella kasvirasvalla on vaikea saavuttaa lihan suutuntumaa. VTT tekee paljon työtä hyväksyttävyyden parantamiseksi. Suomalainen kuluttaja on kuitenkin muiden maiden (esim. Ranska) kuluttajia ennakkoluulottomampi. Kasvipohjaisen ruoan markkinat ovat kuitenkin

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kasvussa Euroopassa, suurimmat markkina-alueet ovat Tanska, Iso-Britannia ja Alankomaat, mutta nopeinta kasvu on ollut Ranskassa.

Keskustelussa esiin nousi mm. solumaatalouden tuotteiden hinta, jossa tavoitteena on sama tai alempi hintataso kuin perinteisillä tuotteilla. Solulihan markkinoille tulo tulee kestämään +10 vuotta ja EU:n uuselinvarvikelainsäädäntöön toivotaan nopeutusta. Vaikka turvallisuudesta ei haluta tinkiä, niin EFSA:n prosessi kestää luvattoman kauan. Vaarana voi olla start-upien lähtö pois Euroopasta ja mm. kilpailu Kiinasta. FAO on avoin kaikille innovaatioille, joilla maailman ruokaturvaa voidaan vahvistaa. FAO:n lisäksi myös WFP:llä on suuri kiinnostus Suomen innovaatioita kohtaan. Ongelmana voi olla skaalautuvuus isommille ryhmille. Veteen liittyvät innovaatiot ovat äärettömän tärkeitä ja esim. Hiilestä kiinni ohjelman kautta on tutkittu myös urean mahdollista hyväksikäyttöä. Koska Suomi on pieni maa, on täällä helppo testata uusia asioita. Nostettiin esiin myös vuosikymmeniä sitten kehitetty rehuina käytetty proteiini, jonka kanta on löydetty uudestaan ja syntyi start-up (Pekilo). Se on myös hyvä esimerkki siitä, että skaalautuvuus on mahdollista myös uuselinvarvikkeille.

Mirva Lampista kiitettiin erittäin mielenkiintoisesta esityksestä, joka jaettiin toimikunnalle kokouksen jälkeen.

2. Lyhyt katsaus menneisiin FAO-kokouksiin

Kalastuskomitea COFI 8.-12.7

Suomesta ei kokouksessa ollut pääkaupunkiedustusta. Asialistalla olivat mm. SOFIA (State of World Fisheries and Aquaculture) raportti, ilmastonmuutos, luontokato, merten saastuminen, laitton kalastus ja ylikalastus. Konfliktien vaikutus näkyy myös kalastuskomitean asioissa. FAO:n näkyvyyttä tulisi lisätä. COFI:n uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Uuden-Seelannin edustaja.

Metsäkomitea COFO 22.-26.7

Kokoukseen Helsingistä osallistuivat Tiina Ryttilä/MMM ja Paula Lehtomäki/Metsäteollisuus ry. SOFO (State of World Forests) raportti keskittyi innovaatioihin, joita tarvitaan, jotta metsävarat riittävät puunkäytön kysynnän kasvaessa. Kokouksessa korostettiin myös maatalouden ja metsätalouden tärkeitä linkkejä sekä ruokaturvan ja resilienssin vahvistamista kestävän metsätalouden avulla. FAO:n metsätalouden tiekartta tukee kestävän kehityksen (SDG) tavoitteita. Metsäbiotaloutta halutaan vahvistaa ja FAO sai vahvan mandaatin tiedon keräämiselle. FAO:ta myös pyydettiin järjestämään kansainvälinen konferenssi asiasta. Brasilia on biotalousasiassa aktiivinen (G20 aloite) ja se mm. haluaa FAO:lle isomman roolin asiassa. FAO ei halua käyttää ”kiertotalous” sanaa yhtä voimakkaasti kuin EU. COFO:n kanssa samanaikaisesti järjestettiin maailman 9. metsäviikko, jonka aiheena oli metsien tarjoamien ratkaisujen edistäminen innovaatioiden avulla.

Tiina Ryttilän esitys on jaettu FAO-toimikunnan jäsenille.

Perushyödykekomitea CCP 11.-13.9

MMM:n Kimmo Närhinen osallistui kokoukseen Roomassa. Elintarvikkeiden maailmanmarkkinatilannetta käsittelevä asiakko herätti ristiriitoja ja konsensushenki oli kokouksessa kaukana. Myös tuotteiden ympäristöllinen kestävyys oli ankaran arvostelun kohteena ja mm. EU:n metsäkatoasetusta vastaan hyökättiin voimakkaasti.

Maatalouskomitea COAG 30.9-4.10

Aulikki Hulmi ja Virpi Suoninen osallistuivat kokoukseen Roomassa. Kokouksessa ei enää keskusteltu konflikteista ja vaikka joidenkin substanssiasioden kohdalla keskustelu jumittui, oli tunnelma eteenpäin katsova. Neuvottelut vapaaehtoisista ohjeistuksesta muovien käytöstä maataloudessa eivät edenneet niin pitkälle, kuin esim. EU olisi toivonut, sillä USA, Venäjä, Brasilia ja Argentiina vaikeuttivat neuvotteluja ja

estivät ohjeistusten hyväksymisen. Muita haasteellisia aiheita olivat mm. metsien ja maatalouden yhteydet ja biotalous, jossa Suomi toi esiin omaa toimintaansa ja osaamistaan. COAG:in uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Brasilian edustaja.

Myös Rooman suurlähetystön edustajat osallistuivat teknisten komiteoiden kokouksiin.

3. Ruokaturvakomitean kokous CFS 21.-25.10

Vesa Kaarakka/UM koordinoi Suomen valmistautumista ja osallistumista CFS:n istuntoon, joka järjestetään hybridisti. Keskeisiä asiakohtia ovat vuosittain julkaistava SOFI (State of Food Insecurity) -raportti, oikeus ruokaan, epätasa-arvo suuntaviivat, sukupuolten tasa-arvo suuntaviivojen toimeenpano sekä CFS:n aikaisempien ohjeistusten toimeenpanon edistäminen.

Kirsi Chavda/Siemenpuusäätiö matkustaa kokoukseen MMM:n rahoittamana edustamaan Suomen FAO-toimikuntaa Ruotsin järjestämässä sivutapahtumassa, jonka aiheena on kansallisten FAO-toimikuntien toiminta.

4. Muut ajankohtaiset asiat Roomassa World Food Forum 14.-18.10

FAO:n työtä esittelevä ja pääjohtaja Qu:n lippulaivahanke World Food Forum järjestetään kolmannen kerran 14.-18.10.2024. Tapahtuma järjestetään hybridisti, ja paikanpäälle odotetaan yli 10 000 osallistujaa. Tapahtuma koostuu kolmesta forumista: innovaatio- ja tiede, Hand-in-Hand aloite sekä globaali nuorisio. Samalla viikolla järjestetään myös alkuperäiskansaforuumi sekä Rome Water Dialogue. Maailman ruokapäivän (WFD) tilaisuus järjestetään 16.10

5. Suomen Ruokapäivätapahtuma

Vuosi 2024 on vapaaehtoisten ohjeiden oikeudesta ruokaan (Voluntary Guidelines on Right to Food) 20. juhlavuosi ja FAO:n teemana tämän vuoden ruokapäivälle on *Right to Food for a better life and a better future*. Suomen FAO-kunta järjestää innovaatioihin keskittyvän seminaarin marraskuun lopulla. FAO:n innovaatiojohtaja osallistuu tilaisuuteen virtuaalisti. Tilaisuudesta tiedotetaan ohjelman täsmennyttyä.

6. Muut mahdolliset asiat

Seuraava toimikunnan kokous järjestetään joko joulukuussa tai vuoden 2025 alussa.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Aulikki Hulmi
puheenjohtaja

Anna Santala
sihteeri

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu

Tiedoksi